בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 59552-06-20 פלונית נ' פלוני

לפני **כבוד השופט, סגן הנשיא שאול שוחט – אב"ד**

כבוד השופטת עינת רביד

כבוד השופט נפתלי שילה

המערערת **פלונית**
ע"י ב"כ עו"ד אבי גפן

נגד

המשיב **פלוני**
ע"י ב"כ עו"ד יהונתן קניר

פסק דין

השופט נפתלי שילה:

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה מיום 16.3.20 (תלה"מ 62335-03-19 מפי כב' השופטת קרן גיל) שדחה את בקשת המערערת להעתקת מקום מגורי ביתם הקטינה של הצדדים מה' למ'.

א. רקע עובדתי

1. הצדדים נישאו זל"ז ביום 14.8.12 וביום 30.12.15 נולדה ביתם נ' (להלן גם: **הקטינה**).

2. ביום 31.1.19 הגישה המערערת (להלן גם: **האם**) בקשה ליישוב סכסוך. באותה עת התגוררו הצדדים תחת קורת גג אחת בדירה בה'. ביום 5.2.19, ללא כל הודעה מוקדמת למשיב (להלן: **האב**), עברה האם להתגורר עם הקטינה בדירת אימה, אשר התגוררה בשעתו באותו הבניין. למחרת, עת שהה האב בעבודה, נטלה האם את חפצי הקטינה מדירת הצדדים.

3. כעבור יומיים ניתן לבקשת האב צו מניעה זמני במעמד צד אחד (להלן: **צו המניעה**) האוסר על האם להעתיק את מקום מגורי הקטינה ללא אישור בית המשפט. האב עתר גם לקביעת הסדרי שהות עם הקטינה. האם טענה מאידך, שיש לאפשר הסדרי שהות של הקטינה עם

האב בפיקוח בלבד. בתום דיון שנערך בפני בימ"ש קמא ביום 18.2.19 נקבעו הסדרי שהות של הקטינה עם האב ללא פיקוח, בימי ב' ו-ד' כולל לינה ובכל כל סוף שבוע שני כולל לינה.

4. משפגישת המהות שהתקיימה לא הניבה הסכמות בין הצדדים, עתרה האם לקיצור תקופת עיכוב ההליכים וכן לקיום דיון בבקשתה להעתקת מקום מגורי הקטינה למ'. ביהמ"ש קמא העביר הבקשה לתגובת האב וכן הורה על הגשת תסקיר שייתן המלצותיו הן לעניין משמורת הקטינה והן לעניין העתקת מקום המגורים.

5. ביום 27.3.19, לאחר קבלת בקשתה לקיצור תקופת עיכוב ההליכים, הגישה האם תביעה למשמורת בלעדית וכן בקשה בהולה לביטול צו המניעה, על מנת שיתאפשר לה להעתיק את מקום מגורי הקטינה למ'. האם ביקשה לעבור ולהתגורר עם הקטינה בבית אמה במ' לצד משפחתה הענפה והתומכת. היא טענה שאין לה אפשרות כלכלית להמשיך ולהתגורר בה' וכי היא זקוקה לתמיכה פיזית ורגשית מצד משפחתה. האם טענה גם ש"הקטינה לא ביקשה ולא מעוניינת בזמני שהות" אצל האב. האב התנגד לבקשה להעתקת מקום מגורי הקטינה מחשש לניכור הורי ולאור התנהלותה החד צדדית של האם ביחס לקטינה.

6. בעקבות הגשת הבקשה הדחופה מטעם האם לבטל את צו המניעה הזמני ולאפשר לה להעתיק את מגוריה עם הקטינה למ', נקבע דיון דחוף בבקשת האם ליום 1.4.19. ברם, כבר יום קודם לכן - ביום 31.3.19 - נטלה האם את הקטינה ועברה להתגורר עמה במ'.

7. ביום 5.4.19 נדחתה בקשת האם לביטול צו המניעה ונקבע בין היתר כי:

"**אין להשלים עם התנהלות האם, שפעלה, במודע ובמכוון בניגוד לצו מניעה שניתן כחודשיים קודם לכן ואוסר עליה להעתיק את מקום מגורי הקטינה מהעיר ה' ללא אישור בית המשפט... התנהלות האם לאורך ההליך אינה מותירה מקום לספק שזו הייתה פרי תכנון מוקדם**...".

גם בקשת האב למשמורת זמנית נדחתה וניתן לאם פרק זמן למציאת דירה חלופית בה' או בקרבה של עד 15 דקות נסיעה מה'.

האם שבה להתגורר בה' והסדרי השהות התקיימו כפי שנקבע בהחלטה מיום 18.2.19.

8. ביום 4.7.19 הוגש על ידי עו"ס לסדרי דין תסקיר בעניין משמורת הקטינה, הסדרי השהות ומקום מגוריה (להלן: **התסקיר**). במסגרת התסקיר הומלץ לקבוע אחריות הורית משותפת של הצדדים על הקטינה, לדחות את בקשת האם להעתקת מקום מגורי הקטינה למ' ולהרחיב את הסדרי השהות של הקטינה עם האב. בתסקיר נאמר בין היתר כי:

"**חברי הוועדה התרשמו כי במידה ויאושר המעבר של נ' למ', קיים חשש עז כי הסיכוי לקשר של הילדה עם האב ילך ויצטמצם. להערכתנו, המשמעות של המעבר הוא כי הילדה "תיבלע" לתוך המערכת המשפחתית של אמה, אשר להתרשמותנו מתיאורי האם, לצד החלקים המיטיבים, קיימים בה גם חלקים בעייתיים... טובתה של נ' הינה קשר משמעותי וזמני שהייה רחבים עם כל אחד מהוריה**".

9. ביום 11.7.19 התקיים דיון במסגרתו, חרף התנגדות האם להמלצות התסקיר, ניתן תוקף זמני להמלצות התסקיר, הן לעניין מקום מגורי הקטינה והן לעניין הרחבת הסדרי השהייה עם האב. ביום 25.12.19 נערך דיון הוכחות במסגרתו נחקרו הצדדים וכן העו"ס לסדרי דין, עורכת התסקיר.

10. ביום 16.3.20 ניתן פסק הדין (להלן: **פסה"ד**) שבמסגרתו נדחו תביעות הצדדים לקביעת משמורת בלעדית, נפסק שהאחריות ההורית על הקטינה תהא משותפת וכן נדחתה בקשת האם להתיר לה להעתיק את מקום מגורי הקטינה מה' למ'. נקבע שהקטינה תוסיף להתגורר בה' או במרחק של 15 דקות נסיעה מה'.

11. האם לא השלימה עם פסה"ד והגישה ערעור. הערעור נסוב על דחיית בקשתה להעתקת מקום מגורי הקטינה למ'.

ב. תמצית פסק הדין

1. התסקיר שהוגש על ידי העו"ס לסדרי דין היה מקיף, מפורט ויסודי. התסקיר תיאר את מצבה של הקטינה, יחסיה עם הוריה ונבחנה טובתה בנוגע למקום מגוריה, זמני השהות והאחריות ההורית. התסקיר הוגש לאחר שהתכנסה ועדת תסקירים בהשתתפות הצדדים ופסיכולוג קליני בכיר והומלץ על קשר רחב של הקטינה עם שני הוריה ועל המשך מגורי הקטינה במרכז ודחיית בקשת האם להתיר את העתקת מקום מגורי הקטינה למ'. ההמלצה בדבר אחריות הורית משותפת נועדה להעביר מסר להורים ששניהם ראויים.

2. האם לא טענה טיעון ענייני כנגד המלצות התסקיר ולא הוכיחה שיש הצדקה לסטות מהמלצותיו, הן לעניין משמורת הקטינה והן לעניין מקום מגוריה. "**טענתה היחידה של האם לעניין התסקיר היא שלא ניתן בו משקל ליכולתה לעמוד בהוצאות הכלכליות של מגורים בעיר ה'. טענות האם לעניין עלות המחיה בעיר ה' לעומת עלות המחיה בעיר מ' נטענו בעלמא ולא הוכחו**".

3. כמו כן נקבע כי "**האם מבטלת במידה רבה את מקומו של האב בחיי הקטינה, ואינה מפנימה את חשיבותו בחייה הקטינה, והתנהלותה לאורך ההליכים מוכיחה זאת.**"

4. במסגרת הכנותיה של האם למעבר למ', כחודש לאחר שניתן צו המניעה, היא הגישה טפסים לצורך רישום הקטינה לגן במ' שבהם היא כתבה ששני ההורים מתגוררים במ' והיא אישרה בחתימתה על הטפסים שכל הפרטים מלאים ונכונים. כחודש לאחר שניתן צו המניעה, האם גם שינתה את כתובתה במשרד הפנים למ' וחתמה עם אמה על הסכם שכירות של חדר במ'. בנוסף, שבוע לאחר שניתן צו המניעה, היא חתמה על הסכם עבודה בי' לפיו היא תתחיל לעבוד בי' ביום 1.4.19.

5. "**גם בית המשפט נוכח שהאם מבטלת במידה רבה את מקומו של האב בחיי הקטינה ואינה מפנימה את חשיבותו בחיי הקטינה, והתנהלותה לאורך ההליכים מוכיחה זאת. האם ביקשה, ללא כל הצדקה, שהסדרי שהות של הקטינה עם האב יתקיימו בפיקוח בלבד, טענה להיעדר מסוגלותו לטפל בקטינה, רשמה את הקטינה לגן במ' על דעת עצמה בידיעה ברורה שהאב מתנגד לכך, והחמור מכל, העתיקה את מקום מגוריה למ' בניגוד לצו מניעה שאסר עליה לעשות כן**".

6. התנהלות הצדדים מצדיקה קביעת זמני שהות מבלי להידרש להגדרת המשמורת. אין מקום לקביעת משמורת משותפת לא רק נוכח גיל הקטינה, אלא גם בשל התקשורת הלקויה והיעדר שיתוף הפעולה בין הצדדים.

7. לא נמצאה כל סיבה שלא לאמץ את כל המלצות התסקיר ולכן המלצות התסקיר אומצו במלואן ונדחתה בקשת האם להתיר לה לעבור עם הקטינה למ' ועליה להתגורר בה' או במקום שלא רחוק יותר מ – 15 דקות נסיעה מה'.

ג. תמצית טענות המערערת

1. פסק הדין "גורם לחוסר צדק ולעיוות דין חמור למערערת, שזכויותיה היסודיות כאדם נפגעו עד היסוד". לא היה מקום להעדיף את האחריות ההורית של האב "ולכלוא את האם להתגורר במרחק של עד 15 דקות מה". מדוע "דמו של האב סמוק טפי מדמה של האם?". אדרבא, עבודתו של האב מאפשרת לו יותר גמישות והוא יכול לעבור לגור בסמוך למגורי האם במ' או בי'.

2. האם חולת אפילפסיה ואינה יכולה לנהוג ברכב. היא מתניידת בתחבורה ציבורית עם הקטינה ויש להעדיף "את מקום המגורים לפי הצד החלש ועל הצד החזק להתגמש בהתאם לצד החלש ולעבור לגור ליד המערערת".

3. פסק הדין פוגע בזכותה היסודית של האם ובאוטונומיה שלה לבחור את מקום מגוריו. "מסקנות התסקיר נוגדות זכויות יסוד בסיסיות המגדירות את עצם קיומנו כבני אדם". הזכות לחירות מעניקה לכל אדם את הזכות לגור בכל מקום בו ייבחר. אין לפגוע בזכויות האם ואין "לקדש" רק את טובת הקטינה.

4. בית המשפט קמא לא ערך את האיזון המתבקש בין זכויות היסוד של האם לבין זכויות הקטינה וטובתה. במ' יש לאם עבודה ויש לה שם תמיכה משפחתית רחבה, אשר מהווה מעטפת חמה ותומכת לקטינה. יהיה לקטינה טוב לגדול בסביבה בה גרים דודיה ובני דודיה, היא תהיה "חלק משבט" ותקבל אהבה ותמיכה. יש לקטינה קשר קרוב ומשמעותי עם סבתה ובני משפחתה המורחבת במ'.

5. לאם מובטחת עבודה בי' אצל אחת מהחברות שבבעלות משפחתה המורחבת. מיצוי יכולת העבודה של האם מהווה חלק מטובת הקטינה ויש להביאו בחשבון. טובת האם ומצב רוחה, משפיעים באופן משמעותי על טובת הקטינה. במרכז הארץ האם חשה בדידות, היעדר תמיכה וקושי כלכלי והדבר ייפגע בקטינה. טובתו של ההורה משפיעה באופן מרכזי על טובת הקטין.

6. האם תומכת בקשר של הקטינה עם האב ואין חשש שהיא תפגע בקשר זה. לא ניתן לכבול את האם לחיות במקום שהיא לא רוצה לחיות בו וזכותה "בתור אישה חופשיה במדינתה לעשות זאת ולעבור להתגורר בסמוך למשפחתה המורחבת כדי להמשיך בחייה... כפי שכל אזרח במדינה יכול להתנייד בחופשיות". יש לאפשר לאם להתחיל פרק חדש בחייה ולכן יש להתיר לה לעבור למ'. "אין כל סיבה שאישה במאה ה – 21 לא תוכל להחליט היכן תגור ויש לאפשר את מעבר הילדה והאם למ' ולמצוא פתרונות לגבי זמני השהות".

ד. תמצית טענות המשיב

1. כפי שציין ביהמ"ש קמא, האם זנחה בסיכומיה בבית המשפט קמא את טענתה בנוגע למעבר למ' והיא מעלה בערעור טענות חדשות שלא נטענו כלל בביהמ"ש קמא ולכן יש להתעלם מהן.

2. האם מנסה להקטין, לצמצם ולבטל את דמות האב, תוך זיוף מסמכים וניסיון להעביר את הקטינה למ' ללא הסכמת האב, באמצעות עשיית דין עצמי ובניגוד לצו המניעה. האם לא הפנימה ועדיין לא מפנימה שלקטינה יש אב וזכותו להיות מעורב בחיי בתו. אם יותר המעבר של הקטינה למ', קיים חשש כבד שבכך ייסתם הגולל על הקשר בין האב לבתו. כיום האב מהווה עוגן מרכזי ומשמעותי בחייה והיא שוהה אתו מחצית מהזמן.

3. הוכח שהאם פועלת ללא הרף להכחיד את דמות האב מחיי הקטינה. כפי שנקבע בתסקיר, אם המעבר יאושר הקטינה צפויה "להישאב למערכת המונעת קשר בינה לבין אביה". האם לא מכירה בחשיבות הקשר בין הקטינה לאב והמעבר עלול לגרום לכך שהאב "יימחק". בתחילת ההליך בביהמ"ש קמא, האם ניתקה את הקטינה מאביה למשך 14 יום רצופים ודרשה שהאב ייראה את הקטינה בפיקוח בלבד וללא לינה. בתסקיר צוין שהאם רואה באב "אדם מסוכן ובעייתי" והיא תופסת "את מקום האב בחייה של נ' כמצומצם מאוד, עד כמעט לכדי ביטול".

4. האם טענה בחקירתה בבית המשפט קמא שהקטינה לא מעוניינת באב ושאין לו יכולת הורית טובה. האם לא מכירה בחשיבות האב בחיי הקטינה למרות שבתסקיר נאמר שהאב אכפתי, מעורב ומשמעותי בחייה. בתסקיר נאמר שהאם רואה באב "אדם מסוכן ובעייתי" והמעבר שלה עם הקטינה למ' עלול לפגוע בהתפתחותה הרגשית התקינה ובקשר עם שני הוריה. צוין שם גם, שקיים חשש עז שבמידה והאם תחייה עם הקטינה במ', ילך ויצטמצם הסיכוי לקשר הדוק של הילדה עם האב. המעבר אף ידרוש נסיעות ארוכות, דבר שייפגע בקטינה.

5. לעובדה שמבחינת האם, אין לאב מקום בחיי הבת, חשיבות רבה בקביעת מקום מגורי הקטינה. האב, בניגוד לאם, מכיר בחשיבותה של האם בחיי הקטינה. פסק הדין ניתן בהתאם לטובתה הברורה של הקטינה. גם בתסקיר נוסף שהוגש לביהמ"ש קמא לאחר הגשת הערעור, ביום 1.11.20 (להלן: **התסקיר המעדכן**), נקבע שהאם מתקשה לראות את

הקטינה "בנפרדות ממנה" והיא אינה רואה מספיק את חשיבותו של האב בחיי הקטינה, דבר שעלול לפגוע בקשר של האב עמה.

6. בתסקיר המעדכן נאמר שיש חשיבות רבה להנכיח את האב בחיי הקטינה ולאפשר לו מעורבות והשפעה על חייה. האם מתגוררת כיום בר' ונסיעה למ' תיקח לפחות שעתיים לכל כיוון, דבר שייפגע בקטינה. גם טענת האם שהיא לא מוצאת עבודה במרכז אינה טענה. בעבר האם מצאה עבודה כמזכירה וחזקה שאם היא הייתה מחפשת עבודה בר' או בסביבתה, היא הייתה מוצאת עבודה בנקל, לפחות באותו סכום שלטענתה הוצע לה - 5,900 ₪ ברוטו לחודש. מכל הנימוקים הנ"ל יש לדחות את הערעור.

ה. דיון והכרעה

1. לאחר עיון בטענות הצדדים בכתב ובעל פה, אני סבור שיש לדחות את הערעור. פסק הדין מבוסס על המלצות ברורות וחד משמעיות שפורטו בתסקיר שלא נסתר ועל התרשמותו של ביהמ"ש קמא מהתנהלותה הבעייתית של המערערת, המלמדת שהיא לא הפנימה את חשיבות הקשר של הקטינה עם האב ולפיכך, קיים חשש ממשי שמעבר למ' ייפגע קשות בקשר הטוב שקיים בין האב לקטינה.

2. בקשה להעתקת מקום מגוריו של הקטין, הן בארץ והן לחו"ל, צריכה להיבחן לאור עקרון טובת הילד בלבד (רע"א 4575/00 **פלונית נ' אלמוני**, פ"ד נה (2) 321 (2001), בע"מ 27/06 **פלוני נ' פלונית** (1.5.06)). אכן, זכותו של כל הורה לקבוע את מהלך חייו ולבחור את מקום מגוריו. העובדה שהאם מאושרת במקום מגורים אחר, משפיעה אף על רווחת הקטין וטובתו. ואולם, כפי שהיטיב לנסח זאת כב' השופט ניצן סילמן בתמ"ש (קריות) 6832/01/13 **פלוני נ' פלונית** (1.9.13) שעה שהוא דן בוויתור שמצופה מהורים לעשות לטובת ילדיהם בכל הנוגע למקום המגורים:

"חירות התנועה, זכות השיקום, הזכות לקבוע גורל קטין – כל אלו זכויות הוריות; אלו מתגמדות למול טובתו של ד'.
כאשר מביאים אנו, כהורים, ילדים לעולם, "מוותרים" אנו על זכויות רבות – נשללת מאתנו פרטיות, חופש מסוים, שלווה מסוימת, וזוכים אנו בהנאות רבות; הוויתור הינו מודע, כחלק מאחריותנו ההורית, יכולת השיקום, וניהול החיים לא נשללים אוטומטית, אלא שכפופים הם לטובת הקטין...

טובת קטינים הינה ערך עליון בשיטה. היא ערך עליון במוסר, וערך עליון במשפט הטבע. גורל הצאצאים וטובתם, הוא המבטיח המשך הקיום. הקריאה הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי, מטעימה כי קטינים העיקר, ולא חירות הפרט...".

3. כפי שצוין לעיל, נאמר בתסקיר כי:

"**חברי הוועדה התרשמו כי במידה ויאושר המעבר של נ' למ', קיים חשש עז כי הסיכוי לקשר של הילדה עם האב ילך ויצטמצם. להערכתנו, המשמעות הפסיכולוגית של המעבר למ' היא כי הילדה "תיבלע" לתוך המערכת המשפחתית של אמה, אשר להתרשמותי מתיאורי האם, לצד החלקים המיטיבים, קיימים בה גם חלקים בעיתיים. הדבר יכול לייצר קשיים פסיכולוגיים בהתפתחותה של נ' וביכולתה לקיים קשר משמעותי עם שתי הדמויות ההוריות. על כן טובתה של נ' להישאר בה' ולהשתלב במסגרת חינוכית בעיר**".

4. העו"ס נחקרה בבית המשפט קמא והיא שבה והעידה כי: "**התרשמתי שטובתה אינה לקיים את המעבר למ' בשל הסיכון לקשר שלה עם אביה**" (עמ' 17 שורות 2-1) העו"ס לא שינתה את עמדתה אף לאחר חקירתה של ב"כ המערערת ועמדה על המלצותיה (עמ' 20 שורות 19-17).

5. שני הצדדים התייחסו בעיקרי הטיעון מטעמם גם לתסקיר המעודכן (מוצג 10 למוצגי המשיב) שהוגש לביהמ"ש קמא לאחר הגשת הערעור. בתסקיר זה נאמר בין היתר כי:

"**האם אינה רואה מספיק את חשיבותו של האב בחייה של נ', דבר אשר משפיע על קבלת ההחלטות שלה ועלול לפגוע בקשר של נ' עם אביה.... חברי הוועדה סבורים כי ישנה חשיבות להנכיח את דמות האב בחיי הילדה ואת השפעתו על חייה ככל שהדבר ניתן...**".

6. מהתסקיר המעודכן עולה שהאם לא הפנימה את חשיבות הקשר של האב עם הקטינה ועדיין קיים חשש ממשי שמעבר הקטינה למ' ייפגע קשות בקשר שלה עם אביה. כפי שקבע ביהמ"ש קמא בצדק, מסקנות התסקיר לא נסתרו ולו במלוא הנימה. מסקנות התסקיר שמעלה חששות כבדים ביחס להתנהלות האם בכל הנוגע להכרה במקומו של האב בחיי הקטינה, מבוססות היטב. אף התנהלותה של האם מתחילת הסכסוך, שעה שהיא עברה עם הקטינה למ' בניגוד לצו המניעה והצהרות הכזב שלה לרשויות במ' על מנת לרשום את הקטינה לגן שם, מביאים למסקנה שהאם לא מתרשמת יתר על המידה מהוראות הדין ומהחלטות שיפוטיות והיא עשויה להמשיך ולפעול באופן חד צדדי בכל הקשור לקטינה

ולהצר את יחסי האב עם בתו. האם אף דרשה בתחילת ההליך שהאב ייראה את הקטינה רק בפיקוח ועמדתה זו מלמדת בבירור שאין היא מקבלת את אבהותו של המשיב ומעלה כנגדו וטענות חסרות יסוד.

7. טענת האם, שהאב הוא זה שצריך לעבור ולהתגורר במ', לא נטענה כלל ע"י האם בבית המשפט קמא ולו מסיבה זו דינה להידחות. אפשרות זו לא נבחנה לגופה בבית המשפט קמא מבחינת טובת הקטינה, הצדדים לא הביאו ראיות לעניין זה והעו"ס כלל לא בדקה הצעה זו, שהועלתה כאמור לראשונה בערעור.

8. אין להקל ראש בזכותה של האם לקבוע את מקום מגוריה כראות עיניה ולאפשר לה חירות בבחירת המשך דרכה. אכן, היא אינה צריכה "להיכלא" בה' או בר'. ברם, מול זכות מהותית זו, עומדת זכותה של הקטינה לקשר חם ובריא עם אביה. כל עוד האם לא תשפר דרכיה ותמשיך לפעול ולהתנהג באופן שעלול לסכן את הקשר של הקטינה עם אביה עד כדי אפשרות של ניכור הורי, טובת הקטינה לקשר משמעותי וטוב עם אביה תגבר.

9. יש לזכור שהקטינה היא רק בת חמש ויש צורך "לקבע" ולחזק את דמות האב בעיניה. יש למנוע מצב שהקטינה "תבלע" במערכת המשפחתית של אמה שלפי העו"ס היא מאוד דומיננטית, ולוודא שזיקתה ויחסה לאב לא יפגעו. על האם לשנות את תפיסתה כלפי האב ולהפסיק לראות בו מי שרוצה לגזול ממנה את בתה ואדם "מסוכן ובעייתי". בהחלט ייתכן שבעתיד, אם האם תתעשת, תכיר בחשיבותו של האב ויוסר החשש להיווצרות ניכור הורי, יתאפשר לה לעבור לעיר אחרת.

בעמ"ש (י-ם) 35652-07-12 **א' ב' ח' נ' מ' ב' ח'** (9.12.12) נדון ערעור על פסק דין שדחה בקשת אם לעבור למקום מגורים אחר עם ילדיה. ביהמ"ש התייחס שם בין היתר לחשיבות של יכולת ההורה המשמורן בשמירת הקשר עם ההורה האחר וקבלת מקומו ההורי. נפסק שם כי:

"**ביחס לקביעת מקום מגורים השנוי במחלוקת בין ההורים, נקבעו מספר מבחנים לבדיקת טובת הילד, ובהם: דעתם של הילדים; איכות הקשר בין הילדים לבין כל אחד מההורים; היכולת האובייקטיבית והסובייקטיבית לשמירת הקשר בין הילדים להורה שהמשמורת אינה בידיו; ונכונות ההורה שבידיו המשמורת לסייע בקיומו של קשר כזה... זאת ועוד, יש לבחון את עקרון טובת הילד, מעת לעת, על פי הנסיבות והתנאים המשתנים. כל החלטה שתתקבל, גם בתנאים המשתנים צריכה להבטיח את המשך הקשר בין**

הילדים לבין ההורה הלא משמורן, תוך שקילת כל נתון ונתון במכלול הנסיבות הקשורות לעניין, תוך מתן משקל יחסי לכל אחד מהם, וכל זאת, תוך ראיית טובת הילדים כנקודת מוצא ראשונה ואחרונה ... יש גם להבטיח שמירת קשר איכותי של הילדים עם כל אחד מהוריהם... יש לצמצם עד למינימום אפשרי את הפגיעה ואת סבלם של הילדים בשל חוויית משבר הגירושין, ולאפשר לשני ההורים למלא חובותיהם כאפוטרופוסים ביחס לילדיהם הקטינים ללא שהורה אחד יחבל ביכולתו של הורה אחר לעשות כן. הנחת המוצא היא, אפוא, שיש לעשות המרב כדי להבטיח ששני ההורים ימלאו תפקיד משמעותי בחיי הילד ויגדלו אותו וימשו את אחריותם ההורית."

10. גם טענת האם, לפיה היא אינה יכולה לנהוג ברכב עקב מצבה הבריאותי, לא תומכת במעבר למ', היות שהיא לא תוכל להשתתף בנטל ההסעות. כמו כן, מדובר בנסיעה של לפחות שעה וחצי לכל כיוון, במקרה הטוב, שעה שעסקינן בילדה קטנה שהטלטולים הרבים עלולים לפגוע אף הם בטובתה ובאיכות חייה. לפיכך, **<u>בשלב זה</u>**, טובתה של הקטינה לא לעבור למ' וייתכן שבעתיד תוכל האם לעתור מחדש להעתיק את מגורי הקטינה למ' וזאת במידה שיחול שינוי נסיבות, בעיקר בכל הנוגע ליחסה כלפי האב.

11. **סיכומו של דבר**: אציע לחברי לדחות את הערעור, לחייב את המערערת בהוצאות בסך של 20,000 ₪ ולהורות שהערובה שהפקידה המערערת על פירותיה, יועברו למשיב על חשבון ההוצאות.

נפתלי שילה, שופט

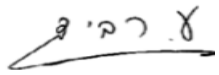
<u>השופט שאול שוחט, אב"ד, סגן נשיא</u>:

אני מסכים.

שאול שוחט, שופט
סגן הנשיא, אב"ד

<u>השופטת עינת רביד</u>:

אני מסכימה.

עינת רביד, שופטת

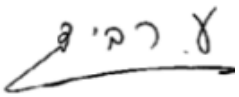
נפסק כאמור בפסק דינו של כב' השופט נפתלי שילה.

פסק הדין מותר לפרסום ללא פרטים מזהים.

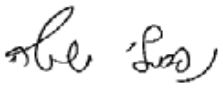
ניתן היום, כ"ג טבת תשפ"א, 07 ינואר 2021, בהעדר הצדדים.

שאול שוחט, שופט, סגן הנשיא אב"ד

עינת רביד, שופטת

נפתלי שילה, שופט